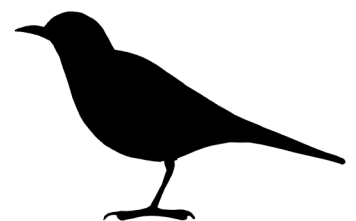

Porin Sunniemen pesimälinnustoselvitys 2021

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Raportista	3
Selvitysalueen yleiskuvaus	3
Työstä vastaavat henkilöt	3
Tutkimusmenetelmät	5
Sovellettu kartoituslaskenta	5
Vesilintulaskenta	6
Epävarmuustekijät	6
Lajikohtaista tarkastelua	7
Tulokset ja päätelmät	11
Kirjallisuus	13

Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:

Ahlman, S. 2021: Porin Sunniemen pesimälinnustoselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

JOHDANTO

Tämä raportti esittelee Porin kaupungin Ahlman Group Oy:ltä tilaaman Porin Sunniemen asemakaava-alueen pesimälinnustoselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan suunnitella alueen maankäyttöä mahdolliset linnustoarvot huomioiden.

Porin kaupunki suunnittelee Sunniemen alueen asemakaavoitusta. Uuden kaavan tavoitteena on tulvalta suojattu, luonnonläheinen ja omaleimainen pientaloalue Sunniemenrannan ja Isojoenrannan alueilla.

Osana kaavoituksen taustaselvityksiä toteutettiin pesimälinnustoselvitys, jonka tavoitteena oli paikallistaa huomionarvoisten lajien reviirit sekä rajata mahdolliset arvokkaat linnustoalueet.

RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään huhtikuun puolivälin ja kesäkuun alkupuolen välisenä aikana vuonna 2021 toteutetun pesimälinnustoselvitykset tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä sekä inventointien tulokset ja mahdolliset maankäyttösuositukset.

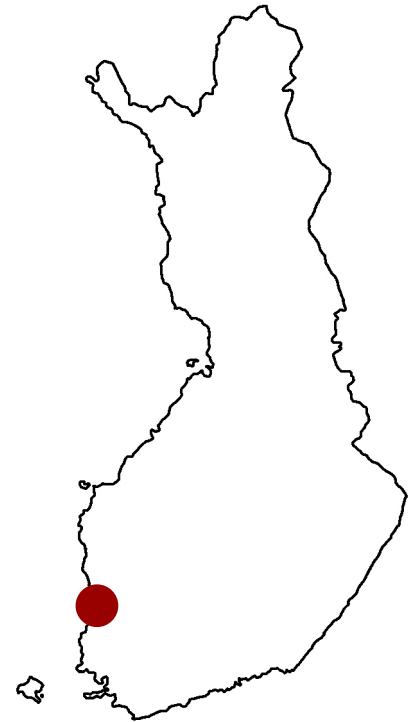
SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

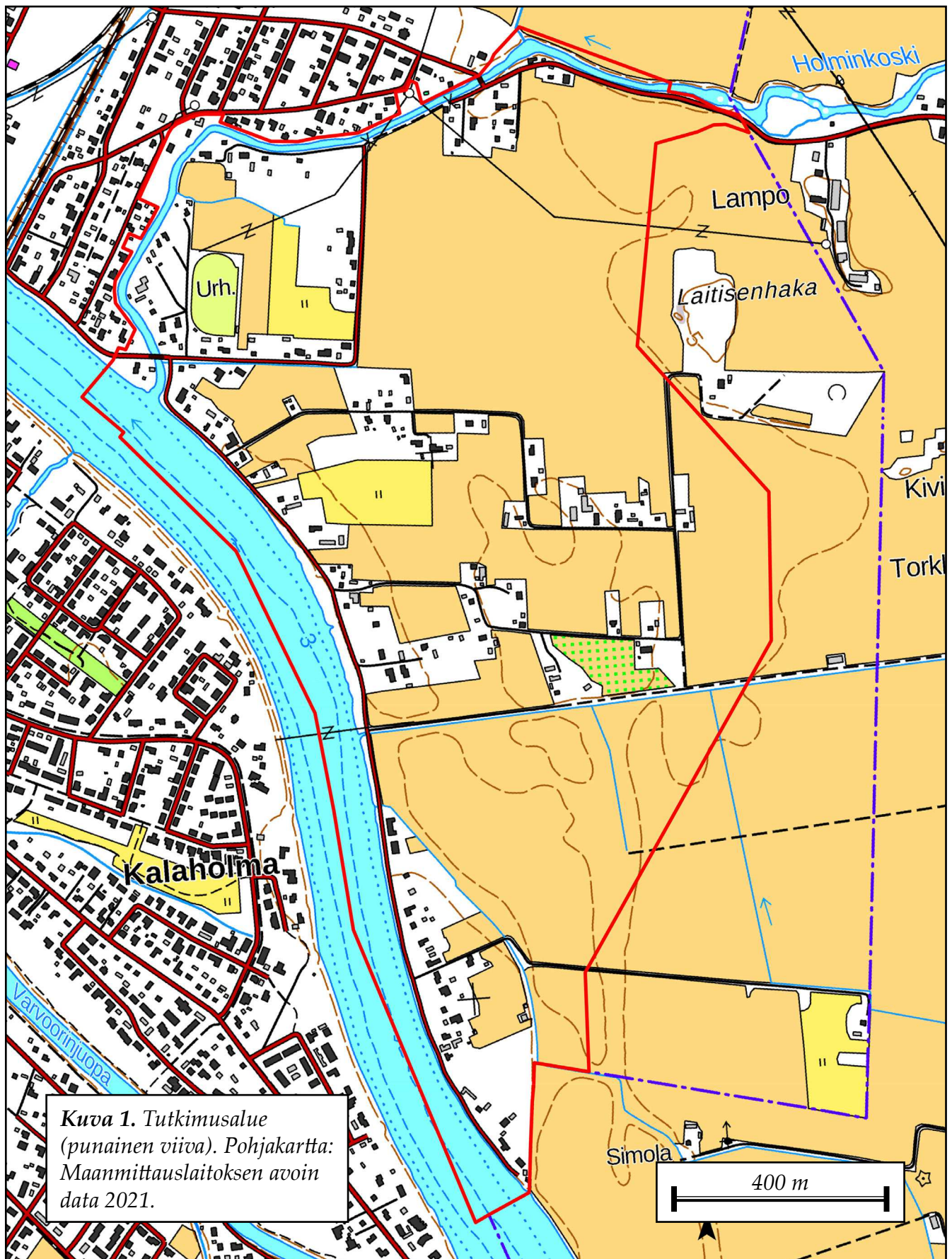
Sunniemen asemakaava-alue sijaitsee noin kolme kilometriä Porin ydinkeskustan itäpuolella. Tutkimusalueen luoteislaita on Isojoenrannan kaupunginosan puolella. Muita lähellä olevia paikkoja ovat itäpuolella oleva Sunniemi ja eteläpuolella oleva Suosmeri Ulvilan puolella. Kaava-alue rajautuu pieneltä osin sekä koillis- että etelälaidaltaan Ulvilan kunnanrajaan (kuva 1).

Tutkimusalue on noin 150 hehtaarin laajuinen kokonaisuus, josta suurin osa käsittää viljelyn piirissä olevia laajoja peltoalueita. Alueella on myös pientaloasutusta, urheilukenttä sekä useita pienipiirteisiä elinympäristöjä. Asemakaava-alue rajautuu koko länsilaidaltaan Kokemäenjokeen, johon laskeva Harjunpäänjoki lukeutuu tutkimusalueeseen pohjoislaidalla (taulukko 1).

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

Porin Sunniemen pesimälinnustoselvityksen maastotöistä ja raportoinnista vastasi luontokartoittaja Santtu Ahlman, joka on tehnyt hyvin runsaasti vastaavia selvityksiä.

Kuva 1. Tutkimusalue
(punainen viiva). Pohjakartta:
Maanmittauslaitoksen avoin
data 2021.

TUTKIMUSMENETELMÄT

SOVELLETTU KARTOITUSLASKENTA

Hankealueella tehtiin viisi sovellettua kartoituslaskentaa seuraavasti: 15.4., 5.5., 24.5., 3.6. ja 8.6., jolloin alue kierrettiin läpi järjestelmällisesti. Peltolohkot inventointiin teitä pitkin, sillä jokamiehenoikeudet eivät salli kulkemista kylvetyillä pelloilla. Painopisteenä olivat uhanalaiset, EU:n lintudirektiivin liitteen I-lajit sekä Suomen erityisvastuulajit. Kartoituslaskennassa merkittävien lajien reviirit merkittiin kartalle paikan päällä maastossa ja sijainti varmistettiin GPS-vastaanottimen avulla. Maastotyöt tehtiin aamuisin noin klo 4–10 välisenä aikana. Pareiksi tulkittiin seuraavat havainnot: laulava koiras, varoittleva koiras, nähty koiras, varoittleva naaras, nähty naaras, varoittleva pari ja nähty pari.

Lajit, joista kerättiin kaikki reviirihavainnot:

- ▶ Vesilinnut
- ▶ Metsäkanalinnut
- ▶ Peltokanalinnut (ei fasaani)
- ▶ Haikarat
- ▶ Päiväpetolinnut
- ▶ Rantakanalinnut
- ▶ Kurki
- ▶ Kahlaajat (ei metsäviklo, lehtokurppa)
- ▶ Lokkilinnut
- ▶ Uuttukyyhky, turkinkyyhky, turturikyyhky
- ▶ Käki
- ▶ Pöllöt
- ▶ Kehräjä
- ▶ Tervapääsky
- ▶ Kuningaskalastaja
- ▶ Tikat
- ▶ Kiurut
- ▶ Pääskyt
- ▶ Niittykirvinen
- ▶ Västäräkit
- ▶ Tilhi
- ▶ Koskikara
- ▶ Peukaloinen
- ▶ Satakieli
- ▶ Sinirinta
- ▶ Sinipyrstö
- ▶ Leppälinnut
- ▶ Taskut
- ▶ Sirkkalinnut
- ▶ Kultarinnat
- ▶ Kerttuset
- ▶ Pensaskerttu ja kirjokerttu
- ▶ Idänuunilintu ja sirittäjä
- ▶ Pikkusieppo
- ▶ Viiksitimali
- ▶ Pyrstötiainen
- ▶ Töyhtötiainen, hömötiainen, lapintiaainen
- ▶ Pähkinänakkeli
- ▶ Kuhankeittäjä
- ▶ Lepinkäiset
- ▶ Tervapääsky
- ▶ Närhi, pähkinähakki, kuukkeli, harakka
- ▶ Varpunen
- ▶ Järripeippo
- ▶ Viherpeippo
- ▶ Kirjosiipikäpylintu ja isokäpylintu
- ▶ Punavarpuksen
- ▶ Taviokuurna
- ▶ Punatulkku
- ▶ Nokkavarpuksen
- ▶ Sirkut (ei keltasirkku)

VESILINTULASKENTA

Vesilintulaskennat toteutettiin kiertämällä Kokemäenjoen rantavyöhyke sekä Harjunpäänjoki läpi 15.4., 5.5. ja 24.5. Kaksi ensimmäistä laskentaa tehtiin tavanomaista varhaisemmin, sillä lintujen kevätmuutto alkoi reilusti tyypillistä aiemmin. Pesiviksi pareiksi tulkittiin seuraavat havainnot (Mikkola-Roos & Niikkonen 2005):

Sorsalinnuilla (sotkia lukuun ottamatta)

- muista yksilöistä erillään oleva pari
- yksinäinen koiras
- koiraat 2–4 yksilön ryhmissä
- pienet naarasta takaa ajavat koirasryhmät
- yksinäiset naaraat, mikäli niiden yhteismäärä on suurempi kuin koiraiden yhteismäärä

Punasotkalla ja tukkasotkalla (selvä koirasylijäämä)

- naaraiden kokonaismäärä

Telkällä

- juhlapukuinen (sukukypsä) koiras
- pari

Nokikanalla

- yksinäinen lintu (lähellä rantaa)
- pari (kaksi lintua yhdessä)
- reviirikiista (= kaksi paria)
- nähdyistä yksilöistä erilliset äänihavainnot (reviirit) laskenta-alueella.

Kuikka- ja uikkulinnuilla

- yksinäinen lintu
- pari (= kaksi yksilöä yhdessä)
Silkkiuikkuyhdyskuntien linnuista osa saattaa olla kasvillisuuden kätkössä.
Jos parimäärää ei pystytä arvioimaan (esimerkiksi häätämällä linnut näkyviin), ilmoitetaan yhdyskunnan liepeillä näkyvien yksilöiden yhteismäärä tulkitsematta sitä pareiksi.

Joutsenilla ja hanhilla

- pesällä tai todennäköisellä pesäpaikalla havaittu pari
(= kaksi pesimäpukuista lintua yhdessä)

Lokkilinnuilla

- yksinäinen lintu tai pari oletetun pesäpaikan luona (esimerkiksi hautova tai hätäilevä emo). Yhdyskuntien parimäärät voidaan arvioida kiikaroimalla pesät tai hautovat emot, tai laskemalla/arvioimalla pesiltä lentoon lähtevät emot (molemmat usein paikalla).
Pesimättömiltä vaikuttavia ryhmiä ja parvia ei tulkita pareiksi.

Kaikissa lajiryhmissä vastaa paria

- löydetty pesä

► Ensimmäisen laskentakerran (26.4.–6.5.) perusteella tulkittavat lajit: sinisorsa, tavi, jouhisorsa, lapasorsa, punasotka, telkkä, isokoskelo, nokikana

► Toisen laskentakerran (9.5.–20.5.) perusteella tulkittavat lajit: kuikka, kaakkuri, silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku, laulujoutsen, metsähanhi, kanadanhanhi, harmaasorsa, haapana, heinätavi, tukkasotka, mustalintu, pilkkasiipi, tukkakoskelo, uivelo.

► Kolmannen laskentakerran (21.5.–30.5.) perusteella tulkittavat lajit: uikut, haapana, heinätavi, tukkasotka, lapasotka, pilkkasiipi, uivelo, tukkakoskelo, pikkulokki, tiirat.

EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Pesimäaikaan linnustoa inventoitiin viiden päivän aikana. Alueen pinta-alan ja melko yksipuolisiin elinympäristöihin nähden linnustoselvitystä voidaan pitää varsin kattavana. Suurella todennäköisyydellä huomionarvoisten lajien reviirit on löydetty.

LAJIKOHTAISTA TARKASTELUA

Tässä osiossa käsitellään tutkimusalueella maastotöiden aikana havaittuja huomionarvoisia tai muuten mielenkiintoisia lajeja. Lajiluettelossa käytetään termeinä sekä reviiriä että pesiviä paria. Molemmat tarkoittavat kuitenkin pesimähavaintoja. Merkittävien lajien reviirit esitetään reviirikartoissa sivulla 9–10.

Kustakin lajista esitetään suomalaisen nimen lisäksi tieteellinen nimi. Palstan oikeassa reunassa on merkitty punaisella hakasulkuihin lajin mahdollinen uhanalaisuusluokitus (EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen, L = lintudirektiivin laji ja V = Suomen erityisvastuulaji).

Telkkä (*Bucephala clangula*)

[V]

Harjunpäänjokeen asettui pesimään kaksia paria (reviirikartta 1). Telkkä pesii hyvin monenlaisissa vesistöissä. Pesäpaikka voi olla toisinaan hyvin kaukana lähimmästä vesistöstä, mikäli tarjolla on sopiva pesäkolo. Se on Suomen erityisvastuulaji.

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*)

[V]

Tutkimusalueella oli kaksi reviiriä (reviirikartta 1). Rantasipi on tyypillinen suurten kivikkorantaisten järvien laji. Toisinaan se pesii myös pienillä ja umpeenkasvavilla lampareilla sekä jokien varrella. Se on Suomen erityisvastuulaji.

Haarapääsky (*Hirundo rustica*)

[VU]

Yhdessä maatalossa pesi pari (reviirikartta 1). Haarapääsky pesii käytännössä poikkeuksetta erilaisissa rakennuksissa ja rakenteissa. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa vaarantunut.

Västäräkki (*Motacilla alba*)

[NT]

Alueella oli neljä reviiriä (reviirikartta 1). Västäräkki asuttaa monenlaisia vesistöjen kivikkorantoja, pihapiirejä, hakkuualoja ja maa-aineksenottoalueita. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävä.

Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*)

[NT]

Yhden ojalinjan luona oli reviiri (reviirikartta 2). Ruokokerttunen on ruoikoiden ja rantapensaikoiden pesijä. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävä.

Pensaskerttu (*Sylvia communis*)

[NT]

Alueelta löydettiin kuusi reviiriä (reviirikartta 2). Pensaskerttu on nimensä mukaisesti erilaisen pensaikkomaiden ja metsänlaiteiden pesijä. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävä.

Harakka (*Pica pica*)

[NT]

Tutkimusalueella pesi viisi paria (reviirikartta 2). Harakka pesii erityisesti pihapiireissä. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävä.

Varpunen (*Passer domesticus*)

[EN]

Alueelta varmistettiin kaksi pesivää paria (reviirikartta 2). Varpunen on kulttuurilaji, joka pesii käytännössä poikkeuksetta pihapiireissä erilaisissa rakennuksissa. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa erittäin uhanalainen.

Viherpeippo (*Carduelis chloris*)

[EN]

Alueella pesi viisi paria (reviirikartta 2). Viherpeippo pesii puoliavoimilla paikoilla, kuten pihapiireissä ja metsänlaiteilla. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa erittäin uhanalainen.

Reviirikartta 1. Telkän (2 paria), rantasipin (2 paria), haarapääskyn (1 pr) ja västäräkin (4 pr) reviirit.

● Telkkä	● Haarapääsky
● Rantasipi	● Västäräkki

Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin data 2021.

Reviirikartta 2. Ruokokerttusen (1 pari), pensaskertun (6 pr), harakan (5 pr), varpusen (2 pr) ja viherpeipon (5 pr) reviirit.

Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin data 2021.

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Sunniemen asemakaava-alue saatiin inventoitua varsin kattavasti viiden kartoituskerran aikana. Tutkimusalueelta löydettiin yhteensä 43 eri lintulajin reviiri (taulukko 1). Niistä suurin osa on hyvin tavallisia pesijöitä, mutta joukossa on myös yhdeksän huomionarvoista lajia (taulukko 2). Niistä kaksi on Suomen erityisvastuulajeja, kaksi valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa erittäin uhanalaisia, yksi vaarantunut ja neljä silmälläpidettäviä.

Huomionarvoisista lajeista telkkä, rantasipi, västäräkki, ruokokerttunen, pensaskerttu, harakka ja varpunen ovat hyvin tavallisia ja runsaslukuisia pesimälintuja. Haarapääsky, varpunen ja viherpeippo ovat taantuneet hyvin voimakkaasti viime vuosina, minkä vuoksi ne ovat joko vaarantuneita tai erittäin uhanalaisia. Valtaosa tutkimusalueen huomionarvoisista lajeista ovat kuitenkin kulttuurilajeja, kuten esimerkiksi haarapääsky, pensaskerttu, harakka, varpunen ja viherpeippo. Kaavoituksella ei katsota olevan mainittavaa vaikutusta niiden elinvoimaisuuteen. Telkälle ja rantasipille soveliaita kosteikkoja on erittäin runsaasti, samoin ruokokerttusen elinympäristöjä.

Alueelta ei löydetty erityisiä linnustollisia arvoja, sillä selviä huomionarvoisten lajien revii- rikeskittymiä ei havaittu. Lisäksi valtaosa niistä on kulttuurilajeja. Näin ollen maankäyttösuo- situksia ei voida antaa. Erästä suojelullisesti merkittävästä pesimälajista on kuitenkin laadittu erillisraportti ainoastaan viranomaiskäyttöön.

Taulukko 1. Tutkimusalueella vuonna 2021 pesineet lintulajit.

Parimäärä esitetään sellaisista lajeista, jotka inventoitiin systemaattisesti.

Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä
Sinisorsa	2	Laulurastas	-	Puukiipijä	-
Telkkä	2	Punakylkirastas	-	Harakka	5
Fasaani	3	Viitakerttunen	3	Naakka	-
Töyhtöhyppä	4	Luhtakerttunen	1	Varis	-
Rantasipi	2	Hernekerttu	-	Kottarainen	-
Lehtokurppa	1	Pensaskerttu	6	Varpunen	2
Sepelkyyhky	-	Lehtokerttu	-	Pikkuvarpunen	-
Käpytikka	-	Mustapääkerttu	-	Peippo	-
Kiuru	7	Tiltalti	-	Viherpeippo	5
Haarapääsky	1	Pajulintu	-	Tikli	-
Västäräkki	4	Harmaasieppo	-	Vihervarpunen	-
Punarinna	-	Kirjosieppo	-	Hemppe	-
Satakieli	1	Sinitiainen	-	Keltasirkku	-
Mustarastas	-	Talitiainen	-		
Räkättirastas	-	Kuusitiainen	-		
Yhteensä					43 lajia

Laji	Parimäärä	Lintudirektiivin I-liitteen laji	Erityisvastuulaji	Uhanalaisuusluokitus
Telkkä	2	-	x	-
Rantasipi	2	-	x	-
Haarapääsky	1	-	-	VU
Västäräkki	4	-	-	NT
Ruokokerttunen	1	-	-	NT
Pensaskerttu	6	-	-	NT
Harakka	5	-	-	NT
Varpunen	2	-	-	EN
Viherpeippo	5	-	-	EN
Yhteensä	28 paria	0 lajia	2 lajia	7 lajia

Taulukko 2. Tutkimusalueella vuonna 2021 pesineet huomionarvoiset lintulajit luokituksineen.
 EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä.

KIRJALLISUUS

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019:
Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.
Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Jakobsson, N. (toim.) 2008:
Ympäristön- ja luonnonsuojelu 2008. Lakikokoelmat. Edita Publishing Oy. Helsinki.

**Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E.,
Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002:**
Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4.
Suomen graafiset palvelut, Kuopio.

Mikkola, R. & Niikkonen, T. (toim.) 2005:
Kosteikkojen kunnostuksen ja hoidon parhaat käytännöt kuudella Life-kohteella Suomessa – Life CO-OP -hankkeen tulokset. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 149.

Saurola, P., Valkama, J. & Velmala, W. 2013:
Suomen Rengastusatlas. Osa 1. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.
Helsinki.

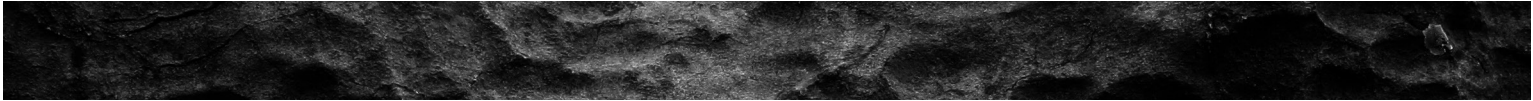
Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:
Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa.
Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003:
Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011:
Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.
<<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (viitattu 28.6.2014).

**Valkama, J., Saurola, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, E.,
Piha, M. Sola, P., & Welmala, W. 2014:**
Suomen Rengastusatlas. Osa II. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.
Helsinki.

Ympäristöministeriö a) lintudirektiivin I-liitteen mukaiset lajit
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>.

Santtu Ahlman
Toimitusjohtaja
Ahlman Group Oy

